

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра археології, етнології та всесвітньої історії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
(Майя НІКОЛАЄВА)
«20» Жовтня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІОГРАФІЯ

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 032 Історія та археологія

Освітньо-професійна програма Історія та археологія

ОНУ

2024

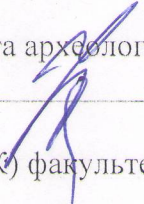
Робоча програма навчальної дисципліни «Історіографія». Одеса: ОНУ, 2024. 16 с.

Розробник: Музичко Олександр Євгенович, доктор історичних наук, професор кафедри археології, етнології та всесвітньої історії

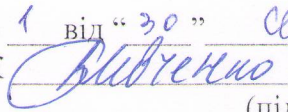
Робоча програма затверджена на засіданні археології, етнології та всесвітньої історії

Протокол № 1 від "29" серпня 2024 р.

Завідувач кафедру (Олена СМИНТИНА)
(підпис)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП _____ історія та археологія
 (Наталія ПЕТРОВА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від "30" серпня 2024 р.
Голова НМК (Галина ЛЕВЧЕНКО)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від. " _____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від. " _____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4 годин – 120 залікових модулів – 2 змістових модулів – 2	Галузь знань <u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>032 Історія та археологія</u> (код і назва) Спеціалізація (ї): (назва) Рівень вищої освіти: <u>Перший бакалаврський</u>	Нормативна	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	4-й
		<i>Семестр</i>	
		5-й	8-й
		<i>Лекції</i>	
		24 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		24 год.	6 год.
		<i>Лабораторні</i>	
			-
		<i>Самостійна робота</i>	
		72 год.	108 год
Форма підсумкового контролю: іспит			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Курс «Історіографія» є одним із найважливіших у сучасній системі вищої історичної освіти. Він сприяє теоретико-методологічній підготовці фахових істориків. Розвиток і розширення історіографічних досліджень, поглиблене розуміння предмета історії історичної науки змушує з позицій сучасних досягнень у різноманітних галузях науки, вивчати історію історичної науки.

Аксіологія історичної науки особливо рельєфно проступає у сфері історіографії, де порівнюються як різні методологічні підходи, так і результати історичних досліджень. Вивчення історії історичної науки розширює кругозір і допомагає слідкувати за рівнем її розвитку: визначати ступінь вивченості тих чи інших проблем і бачити нові дослідницькі завдання. Історія історичної науки є частиною суспільної думки всієї духовної культури.

Професійна підготовка істориків включає в себе:

- Вивчення основних етапів розвитку історичних знань, думки та науки;
- Характер теоретичного мислення авторів історичних праць, їхнє уявлення про світ, суспільство і його історію;
- Прийоми і методи огляду, порівняння та інтерпретації історичних фактів;

- Систематизований аналіз важливих методологічних концепцій, які домінували у той чи інший час;
- Знайомство з основними школами і течіями в історичній науці;
- Вивчення праць їхніх найвидатніших представників;
- Трактування важливих проблем історії з точки зору різних концепцій і методологічних підходів.
- Метою курсу є вивчення основних етапів історіографії, формування світогляду історика.

Ці задачі і визначають вибір мети і форм підготовки студентів.

Історіографія знаходиться на переломному етапі свого розвитку. Це визначає особливу важливість комплексного вивчення історії становлення і розвитку системи історичного знання, неорієнтованого на вичленення "магістрального шляху", який веде до сучасних форм пізнання минулого, а представляє все багатство, різноманіття історичної філософії, широкий арсенал методів і форм історичного пізнання, розроблений протягом останніх століть.

Мета курсу: сформувати розуміння студентами предмета і задач історіографії історії, її зв'язків з іншими суміжними історичними дисциплінами. Дати характеристику основних етапів і напрямків історіографії. Зосередити увагу на загальних, проблемних питаннях історії історичної науки із залученням матеріалу джерел – витворів історичної думки.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних

компетентностей:

– *загальних:*

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)

– *спеціальних фахових (СК):*

СК 02. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

СК 10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

ПРН4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

ПРН7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах.

ПРН8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати:*

- історичний доробок з проблематики курсу;
- основні та актуальні проблеми тематики даного курсу;
- важливі дати та події, пов'язані з розвитком історіографії;

вміти:

- узагальнювати фактичний матеріал, набутий під час лекцій та самостійно опрацьованої літератури до курсу;
- орієнтуватися в питаннях історії української діаспори;
- визначати основні напрямки наукових досліджень в різні періоди;
- робити висновки з вивченої теми

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль I. Розвиток історіографії від зародження до нового часу

Тема 1. Вступ до історіографії.

Понятійний апарат. Функції історіографії. Історіографія та інші наукові спеціальності. Періодизація історіографічного процесу. Основна література курсу.

Тема 2: Зародження історичних знань. Архаїчна історична думка.

Проблема виникнення історичних знань та думки. Міф та історичне пізнання. Міф та епос. Проблема джерел про виникнення історичних знань. Історичні знання на Давньому Сході

Тема 3: Антична історіографія

Грецька історіографія. Римська історіографія. Специфіка античної історіографії. Основні представники.

Тема 4. Середньовічна історіографія VI – XIV ст.

Головні ідеї християнської історіографії. Монастирські хроніки. Візантійська історіографія. Історіографія слов'янських народів. Специфіка історичної думки на Сході. Українська історіографія.

Тема 5. Гуманістична та просвітницька історіографія

Світоглядні принципи гуманістичної історіографії. Гуманістична історіографія в Італії: зародження історико-політичної школи у Флоренції. Гуманістична історіографія у Франції. Ерудити в західноєвропейській історіографії. Раціоналістична історіографія. Світоглядні принципи історіографії Просвітництва. Історичні погляди французьких просвітителів. Історіографія доби Просвітництва в Німеччині. Історична думка епохи Просвітництва у Великобританії. Історико-соціологічні ідеї північноамериканських просвітителів. Українська історіографія. Основні риси історіографії країн Азії.

Тема 6. Історіографія романтизму першої половини XIX ст.

Зародження романтизму в західноєвропейській історіографії: консервативний романтизм. Німецький ідеалістичний романтизм: історична школа Л. фон Ранкке. Історико-філософська школа романтиків у Франції. Т.Маколей і розробка романтичної версії історії Англії. "Рання історична школа" в американській романтичній історіографії. Українська історіографія.

Змістовий модуль II.

Історична наука другої половини XIX-XX ст.

Тема 7. Позитивізм і розвиток історичної науки в другій половині XIX ст.

Зародження позитивізму в західноєвропейській історіографії: "курс позитивної філософії" О.Конта. Позитивістська історіографія у Франції. Англійський позитивізм Г.Т.Бокль. Малогерманська історична школа в Німеччині. Позитивізм в історіографії США. Українська історіографія.

Тема 8. Криза історіографії Західної Європи на початку XX ст.

Дебати про сутність історії: "історична школа неокантіанців" і М.Вебер. Криза позитивізму в історіографії США і Великої Британії. Криза позитивізму у Франції: культурно-історичний синтез А.Берра і зародження школи "Анналів". Б.Кроче як історик і критик позитивізму. Українська історіографія. Основні риси історіографії країн Азії, Африки, Австралії

Тема 9. Історіографія країн Західної Європи і США першої половини ХХ ст.

Розвиток історіографії в Британії: історична концепція Д.А.Гойнбі. Перший етап в історії школи "Анналів" М.Блок і Л.Февр. історіографія в Німеччині: "морфологія історії" О.Шпенглера. Історіографія США. Українська історіографія. Основні риси історіографії країн Азії, Африки, Австралії

Тема 10. Головні тенденції в розвитку світової історіографії другої половини ХХ ст.

Школа "Анналів" у французькій історіографії: Ф.Бродель, Ж. Ле Гоф. Німецька історіографія: Карл Ясперс і Ф.Мейнеке. Історіографія США і Великобританії. Зародження "нової історичної науки": "кліометрія" і "фольк-хісторі". Теорія ментальності й антропологічна історія у творчості III покоління школи "Анналів". Українська історіографія. Основні риси історіографії країн Азії, Африки, Австралії

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		Лекц	Практ.	Самост. роб.	Самост. роб.		Лекц.	Практ.	Самост. роб.	Самост. роб.
1	2	3	4	5	6					
Змістовий модуль 1.										
<i>Розвиток історіографії від зародження до нового часу</i>										
Тема 1: Вступ до історіографії	4	2	2			10				10
Тема 2: Зародження історичних знань. Архаїчна історична думка.	10	2	2	6		10				10
Тема 3. Антична історіографія	10	2	2	6		14	2	2		10
Тема 4. Середньовічна історіографія V-XV ст.	12	2	2	8		10				10

Тема 5. Гуманістична та просвітницька історіографія	12	2	2	8		10				10
Тема 6. Історіографія епохи романтизму	12	2	2	8		10				10
Разом за змістовим модулем 1	60	12	1 2	36		64	2	2		60
Змістовий модуль 2. Історична наука другої половини XIX - XX ст.										
Тема 7. Позитивізм і розвиток історичної науки в другій половині XIX ст.	12	2	2	8			2	2		20
Тема 8. Криза позитивістсько ї історіографії кінця XIX – початку XX ст.	12	2	2	8		20				20
Тема 9. Історіографія країн Західної Європи і США в першій половині XX ст.	20	4	4	12		4	2	2		
Тема 10. Головні тенденції в розвитку світової історіографії другої половини XX – початку XXI ст.	16	4	4	8		8				8
Разом за змістовим модулем 2	60	12	1 2	36		8	4	4		
Загалом	120	24	24	72		120	6	6		108

5. Теми семінарських занять

Не передбачені

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні питання історіографії 1. Понятійний апарат історіографії 2. Принципи та методи історіографічних досліджень 3. Міждисциплінарні зв'язки історіографії 4. Періодизація історіографії	2 год.	
2.	Історична думка у стародавній час 1. Міф та епос як стадії у розвитку історичної думки 2. Евгемер та евгемеризм в історії античної думки 3. Теоретичні аспекти історичного знання у працях М. Цицерона, Лукіана Самосатського, Плутарха (трактат «Про підступність Геродота») «Порівняльні життєписи» Плутарха: особливості порівняльного аналізу автора	2 год.	2
3	Історична думка доби середньовіччя 1. Історіографія Меровінгської та Каролінгської епох 2. Особливості візантійської історіографії 3. Особливості історіографії середньовічної Русі	2 год	
4	Історична думка 15 – 17 ст. 1. Історична думка доби Ренесансу на заході Європи Історико-політологічні погляди європейських філософів - раціоналістів 3. Розвиток історичної думки на території східної та центральної Європи	2 год	
5	Історична думка та наука у XVIII – у першій половині XIX ст. 1. Історіографія за доби романтизму на заході Європи Історико-політологічні погляди філософів - просвітників 3. Становлення історичної думки та науки у США	2 год	2
6	Історична думка та наука у другій половині XIX – на початку XX ст. 1. Особливості розвитку історичної думки на	2 год	

	території Азії та США 2. Внесок університетської освіти та науки на території України у розвиток історичної науки 3. Криза історичної науки на зламі століть		
7	Історична наука у 1920-х – 1930-х роках 1. Виникнення школи Анналів у Франції 2. Становлення історичної науки в СРСР 3. Історичні дослідження у США 4. Формування осередків історичних досліджень української еміграції	2 год.	
8	Історична наука під час Другої світової війни 1. Історики – учасники бойових дій та жертви 2. Напрямки історичних досліджень 3. Історія як засіб пропаганди 4. Українська еміграція під час війни	2 год	
9	Історична наука у демократичних країнах у другій половині ХХ ст. 1. Розвиток історіографії у країнах Західної Європи 2. Розвиток історіографії у США та Канаді 3. Розвиток історіографії в Індії та Японії	2 год.	
10	Історична наука в умовах авторитарних та тоталітарних режимів у другій половині ХХ ст. 1. Історична наука в СРСР 2. Історична наука у Китаї 3. Історична наука у країнах Латинської Америки 4. Історична наука у країнах Африки	2 год.	
11	Розвиток української історіографії у 1990-х роках – на початку ХХІ ст. 1. Провідні осередки історичних досліджень Провідні історики 3. Основні напрямки історичних досліджень 4. Міжнародні зв'язки	2 год.	
12	Заняття № 12 Українсько-російська війна початку ХХІ ст. та історична думка 1. Українські історики – бійці ЗСУ 2. Західноєвропейські та американські історики – діяльність на підтримку України 3. Спростування сучасними українськими істориками російських історичних міфів 4. Громадська діяльність українських істориків	2 год.	2
	Усього	24 год.	6

7. Теми лабораторних занять.

Не передбачені

8. Самостійна робота.

Самостійна робота студентів є складовим елементом університетської освіти та закономірним продовженням аудиторної роботи викладача і студентів. Формою організації самостійної роботи студентів є опрацювання літератури, джерел та виконання подальшого завдання з таких тем:

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	Кількість годин
	До змістових модулів 1, 2	денна	заочна
1	Тема 1: Вступ до історіографії. [1], [2]		10
2	Тема 2: Зародження історичних знань. Архаїчна історична думка. [1], [2], [3], [4]	6	10
3	Тема 3. Антична історіографія [1], [2], [3], [4]	6	10
4	Тема 4. Середньовічна історіографія V-XV ст. [1], [2], [3], [4]	8	10
5	Тема 5. Гуманістична та просвітницька історіографія [1], [2], [3], [4]	8	10
6	Тема 6. Історіографія епохи романтизму [1], [2], [3], [4]	8	10
7	Тема 7. Позитивізм і розвиток історичної науки в другій половині XIX ст. [1], [2], [3], [4]	8	20
8	Тема 8. Криза позитивістської історіографії кінця XIX – початку XX ст. [1], [2], [3], [4]	8	20
9	Тема 9. Історіографія країн Західної Європи і США в першій половині XX ст. [1], [2], [3], [4]	12	
10	Тема 10. Головні тенденції в розвитку світової історіографії другої половини XX – початку XXI ст. [1], [2], [3], [4]	8	8
	Разом	72	108

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій та практичних, ознайомлення з базовою літературою;
- [2] – написання реферату (на вибір як ІНДЗ);
- [3] – ознайомлення з джерелами;
- [4] – ознайомлення зі додатковою літературою.

Результати самостійної роботи оцінюються під час поточного і періодичного контролю на лекціях і семінарських заняттях.

Перелік орієнтовних тем рефератів (індивідуальна самостійна робота)

1. Особливості поняття «Історіологія»
2. Просопографія як метод чи підхід історичних досліджень
3. Біоісторіографія у проблемному полі історичних досліджень

4. Логограф Гекатей Мілетський: специфіка творчості
5. Історія Полібія як поєднання історії та географії
6. Цивільні діячі у «Порівняльних життєписах» Плутарха
7. Трактат «Як писати історію» Лукіана як перший теоретичний історіографічний текст
8. Ксенофонт як історик сучасного йому античного світу: спільне та особливе
9. «Вавилонська історія» Бероса: історіографічні особливості
10. «Історія Єгипту» Манефона: історіографічні особливості
11. Образ музи Кліо у міфології та мистецтві
12. «Життя Карла Великого» Ейнгарда як один з перших біографічних трактатів середньовіччя
13. Особливості «Таємної історії» Прокопія Кесарійського
14. Взяття Константинополя хрестоносцями у 1204 році у тогочасних хроніках
15. «Історія Іспанії» Альфонса X Мудрого в історіографічному контексті середньовіччя
16. Твори Ф. Петрарки «Про знаменитих чоловіків» та Д. Бокаччо «Про славетних жінок»
Міркування про першу декаду Тіта Лівія» Н. Макіавеллі як теоретичний трактат
18. Праця Ф. Бекона «Історія правління короля Генриха VII» як спроба політичної біографії
19. В. Шекспір як популяризатор історії
20. Томас Карлейль як історик Французької революції
21. Історичні погляди та студії Д. Дідро
22. Американська історична асоціація: заснування та перший етап діяльності (кін. XIX – початку XX ст.)
23. Французький єгиптолог Г. Масперо як один з засновників єгиптології
24. Американський історик Герберт Адамс: особливості творчості

9. Методи навчання.

1. *Словесний*: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, обговорення проблемних ситуацій.
2. *Наочні*: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень тощо.
3. *Практичні*: вправи; тренувальні вправи; творчі вправи; практичні роботи; виконання дослідів; виконання індивідуальних завдань тощо.

10. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання).

Контрольні тести, іспит

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань,	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/ розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати

	використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	правильно вирішив більшість тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого;	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обгрунтування);	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому

	безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	суттєві неточності, правильно вирішив окремі тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Зародження історичних знань в епоху античності
2. Історична проза Стародавньої Греції:
3. "Історія" Геродота
4. "Історія" Фукидіда
5. "Грецька історія" Ксенофонта
5. Історичні твори Стародавнього Риму:
6. "Порівняльні життєписи" Плутарха з Херонеї
7. "Історія від заснування Риму" Тіта Лівія
8. "Історія" і "Аннали" Корнелія Тацита
9. Історична думка епохи середньовіччя
10. Головні ідеї християнської історіографії. "Град Божий" Августина Блаженного.
11. Західноєвропейська латиномовна історична література.
12. Візантійська історіографія.
13. Західнослов'янська історіографія.
14. Раціоналістичні ідеї та становлення західноєвропейської історичної науки в XV – поч. XVIII ст.
15. Історико-політичні теорії у творчості західноєвропейських гуманістів
16. "Історія Флоренції" і "Князь" Ніколо Макіавеллі.
17. "Історія правління короля Генріха VII" Френсіса Бекона.
18. Томас Мор, "Історія Ричарда III".
19. Проблема методу дослідження в гуманістичній історіографії
20. "Роздуми про надуманий та фальшивий дар Константина" Лоренцо Валли.
21. "Метод легкого знайомства з історією" Жана Бодена.
22. "Міркування про метод" Рене Декарта.
23. Історико-соціологічні трактати
24. "Два трактати про правління" Джона Локка.
25. Ерудити в західноєвропейській історіографії. "Роздуми про всесвітню історію" Жана Боссюе.
26. Українська історіографія доби середньовіччя
27. Українська Ренесансна історіографія
28. Історіографія епохи Просвітництва в Західній Європі та Північній Америці
29. Головні тенденції в розвитку французької історіографії епохи Просвітництва
30. Історична думка епохи Просвітництва в Британії
31. Історична концепція Едуарда Гіббона
32. Просвітницька історіографія в Німеччині
33. Історіографія першої половини XIX століття. Романтизм

34. Французька історіографія.
35. Німецька історіографія: від Просвітництва до романтизму. Німецький ідеалістичний історизм
36. Торійська і вігська історіографія в Англії. Вплив романтичних ідей
37. Становлення історичної думки у США
38. Позитивізм та історична наука у другій половині XIX ст. - на початку XX ст.
39. Англійський позитивізм. Основні напрямки в історіографії
40. Історична наука у Франції. Позитивістська історіографія
41. Історіографія США в період Громадянської війни і Реконструкції
42. Італійська історіографія після національного об'єднання. Позитивізм в Італії
43. Українська просвітницька історіографія
44. Українська історіографія доби позитивізму
45. Німецька історіографія: неокантіанство й занепад позитивізму
46. Французька історіографія. Криза позитивістської методології й початок формування " нової наукової школи "
47. Історична наука в Англії. Криза ортодоксального позитивізму
48. Еволюція позитивізму в історіографії США. Виникнення прогресивного напрямку
49. Італійська історіографія.
50. Історична наука у міжвоєнний період (1918-1945)
51. Французька історіографія міжвоєнного періоду. Криза позитивістської історіографії. Формування школи "Анналів"
52. Історична наука Великобританії в 1918-1945 рр.: традиції і новації
53. Німецька історіографія в 1918-1945 рр. Проблема наступності чи розриву з минулим.
54. Історична наука в США: підйом прогресивної школи
55. Італійська історіографія в 1918-1945 рр.
56. Історична наука другої половини XX – початку XXI ст.
57. Історична наука в США у другій половині XX століття.
58. Французька історіографія у другій половині XX століття.
59. Історична наука у Великобританії другої половини XX століття
60. Історична наука Федеративної Республіки Німеччини
61. Історіографія країн «соціалістичного табору»
62. Історіографічні виклики в умовах сучасної російсько-української війни: український та світовий контексти

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти.

Поточний контроль				Модульний контроль в т.ч. ІНДЗ	Сума балів
Змістовий модуль №1		Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	40	100
15	15	15	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

85-89	B	добре	зараховано
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення.

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчально-методичні матеріали для лекцій, конспекти (тексти, схеми) лекцій;
3. Мультимедійні презентації;
4. Плани практичних занять.

14. Рекомендована література Основна

1. Безух Ю.В. Скіфськими шляхами Геродота. Мелітополь: Люкс, 2019. 132 с.
2. Історія України написана у V ст. до нашої ери Геродотом. Пер. Спасько С. Київ: ФОП Стебеляк О. М., 2012. 144 с.
3. Історіографічна класика. Антологія української історичної думки XIX–XX ст. / В. Смолій та ін. Київ: НАН України. Ін-т історії України, 2020. 600 с.
4. Голиш Г. М. Історія історичної науки від найдавніших часів до кінця XIX століття : підручник / Черкаси: Вертикаль: Вид. Кандич С. Г., 2015. 260 с.
5. Колесник І. Українська історіографія: Концептуальна історія. Київ: Інститут історії України НАН України, 2013. 566 с.
6. Марченко М. І. Українська історіографія (з інтелектуальної спадщини). Київ: Фенікс, 2011. 483 с.
7. Музичко О. Є. Південноукраїнські історики у пошуках наукових та суспільних ідеалів (друга половина XIX – початок XX ст.) : монографія. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 436 с.
8. Яремчук В. П. Українська історіографія: суспільно-політична історія: посібник. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. 288 с.

Додаткова

1. Атаманенко, А. Українська історіографія в біполярному світі. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*. № 36. 2013. С. 297–304
2. Віднянський, С. В., Мартинов, А. Ю.. Дослідження з проблем всесвітньої історії як важливий фактор розвитку вітчизняної історичної науки (за матеріалами УІЖ). *УІЖ*. № 6. 2017. с. 163–175.
3. Возна, М., Славова, Л., Етнокультурна специфіка історичної термінології: зіставний та перекладознавчий аспекти (на матеріалі історичних термінів античності та давньоруського періоду), *Мовні і концептуальні картини світу*, 2022. Вип. (1) 71. С. 115–131.

4. Ісак Ю., Сліпецький О. Понятійний апарат історичної науки в Україні у світлі сучасних методологічних пошуків. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Історія. Вип. 1 (48). 2023. С. 129–153.
5. Зашкільняк, Л. О., Теоретичні проблеми сучасної історичної політики в Україні. RES HISTORICA. Вип. 46. 2018. С. 365–381.
6. Киридон, А. М., Глобальна історія як напрям історичних досліджень XXI ст., Україна-Європа-Світ, серія: Історія, міжнародні відносини, вип. 21, 2018. С. 177–183.
7. Музичко О. Є. Просопографічний підхід у дослідженні історіографічного процесу на території Південної України (друга половини XIX – початок XX ст.) // Записки історичного факультету. 2020. Вип. 31. С. 167 – 184.
8. Музичко, О. Південна Україна кінця XX –початку XXI ст. як ареал існування історичної пам'яті про комуністичний геноцид західноукраїнського населення середини XXст. Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія, 2020. Вип. 4/46. С.280–296.
9. *Нові підходи до історіописання / упоряд. Берк П. К.*: Ніка-Центр, 2010. 638 с.
10. ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. – Кн. 1 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 802 с.
11. ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. Кн. 2 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 803-1526 с.
12. ПЕРЕЛОМ: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. Кн. 3 / Відп. ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь, С. Блащук. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 844 с.
13. Ясь О. В. Традиції великих історичних наративів у світлі культурних епох кінця XVIII - XX ст. *Український історичний журнал*. 2012. № 5. С. 6-38.
14. Смолій, В. А., Ясь, О. В., 2022. Сучасна російсько-українська війна у світлі постколоніалізму. *Вісник НАН України*. № 6. С. 3–16.

15. Інформаційні ресурси.

1. Офіційний сайт Інституту історії НАН України. Постійна адреса: <http://www.history.org.ua>
1. Офіційний сайт Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України. Постійна адреса: <http://archeos.org.ua/>
2. Офіційний сайт НБ ОНУ імені І. І. Мечникова. Постійна адреса: <http://library.onu.edu.ua>
3. Офіційний сайт Американської історичної Асоціації Постійна адреса: <https://www.historians.org/>
4. Офіційний сайт Організації Американських істориків. Постійна адреса: <https://www.oah.org/>
5. Офіційний сайт Академії історії Іспанії Постійна адреса: <https://www.rah.es/>
6. Офіційний сайт Українського наукового інституту Гарвардського університету Постійна адреса: <https://huri.harvard.edu/>
7. Офіційний сайт Королівського історичного товариства (Британія) Постійна адреса: <https://royalhistsoc.org/>